

1

ruta senderista ALT DEL PI-CASTELL

Accés al sender

Exim des de l'Ajuntament per la carretera que va cap a Torres-Torres i uns 100 metres més endavant trobem l'inici d'aquesta ruta.

Descripció

Aquesta ruta, senderista en la major part del seu traçat, comença quan exim del poble per una pista que s'obri a la dreta, de la qual parteix seguidament una altra a l'esquerra. Aquesta passa per davant d'una casa i es dirigeix per un estret camí farrigonat, entre finques i camps de cultiu, al barranc dels Tramussos, on comença la senda.

En aquest primer tram, el sender discorre per la partida de Tolxima, on encara podem observar alguns dels cultius que anteriorment predominaven en aquesta zona. Hui la partida està destinada al cultiu de diverses espècies entre les quals destaquen garrofers, oliveres, vinyes, figueres i cirerers.

Després de creuar el barranc, prenem un camí que ix a la dreta i que ens porta fins a un encreuament. En aquest una pista a l'esquerra ens porta a la font de l'Ombria i una senda que ix de front a l'encreuament ens porta al Castell, després de 10 minuts de marxa.

En el mateix encreuament, una altra senda, que forma part del GR-10, ens condueix a l'Alt del Pi. Després d'una forta pujada, que travessa frondosos pins, s'arriba al cim de l'Alt del Pi que té 716 m. d'altura i una forma arrodonida i un abrupte tallat en la cara sud. En aquest singular emplaçament trobem un observatori forestal. Des d'aquest cim, es pot contemplar en el nord la serra d'Espadà.

Informació tècnica

Distància: 4 km
Temps aproximat: 1h 10m
Dificultat: Mitjana - Baixa
Desnivell: 396 m (320-716)

Curiositats

El fruit del cirerer té una excel·lent qualitat en aquesta zona, per la seua dolçor i textura. Va ser fins la poca anys u dels cultius més importants del poble de Serra.

L'arbut de l'arboç és una espècie que pot broilar d'arrel després de cremar-se, ja que aprofita la reserva alimentària que li facilita la soca. La seua fusta és dura, homogènia i d'alta densitat, característiques per les quals és apta per a ebanisteria i tomeria, atès que es treballa bé i admet un bon poliu. Els seus fruits, utilitzats per a pastisseria principalment, també s'aprofiten per obtenir begudes alcohòliques per fermentació.

Els carrascars són boscos formats per la carrasca. És un arbre que pot arribar a tindre exemplars grans, però que en aquest itinerari només es troba en forma arbustiva. Compta amb un tronc de corça quasi negra i clavellada i els seus fulles són coriàcies, cobertes de pèls blancs. El seu fruit és el gla.

L'usdefruit d'aquestos boscos ha condicionat l'estat de degradació en què es troben. Les carrasques es talaven o incendiaven amb l'objecte d'obtenir carbó. A açò ha d'afegir-se els incendis accidentals o intencionats que durant anys han tingut lloc en aquestos boscos.

2

ruta circular REBALSADORS

Accés al sender

Aquesta ruta comença en la carretera cap a Torres-Torres, una vegada passada la font de Sant Josep, 300 m a l'esquerra.

Descripció

Aquest trajecte comença en una carretera asfaltada, que ascendeix entre cases, fins a arribar a un encreuament. Un poc més endavant de l'encreuament ix a la dreta una pista de terra que puja per la muntanya. En aquesta pujada, trobem primer una senda a l'esquerra que porta a la muntanya de Rebalsadors. Continua l'ascens fins a arribar a un encreuament, del que parteixen, a la dreta de la ruta del mont El Siero i a l'esquerra la senda que arriba a la font de La Prunera.

La nostra ruta segueix la pista del centre que en 2 km arriba a la font del Llentiscle, situada a 660 m d'altura. Aquesta font, situada en la vessant nord-oest de la muntanya Rebalsadors, ha sigut habilitada per a fer més agradable la visita. Passada aquesta font, a pocs metres s'arriba a un encreuament. La pista que segueix recte arriba a la font del Pol, la font del Marge i la Cortola de Porte-Coelt.

La nostra ruta gira a l'esquerra per a pujar cap a la cumbre de la muntanya. En aquesta pujada trobem primer una desviació, a la dreta, que condueix a la nevada del Ventisquer i més endavant a l'esquerra una pista es dirigeix cap al vértex geodèsic de Rebalsadors, on acaba la pista i comença una senda en descens que condueix al principi de la ruta. En l'últim tram de pujada, s'arriba a l'impressionant mirador de Rebalsadors des d'on es divisen unes meravelloses vistes del litoral.

Informació tècnica

Distància: 10 km
Temps aproximat: 2h 30m
Dificultat: Mitjana - baixa
Desnivell: 391m (410-801)

Curiositats

Des del mirador dels Rebalsadors es contempla la plana de la comarca l'Horta Nord. Es distingeix perfectament la capital, València, així com multitud de pobles i muntanyes, algunes tan alinyades com ara el Montgó, la serra d'Aitana, la serra de Benicadell i la serra Mariola.

La font del Llentiscle té un aigua molt fresca amb propietats medicinals per a les malalties estomacals i la diabetis. És una de les múltiples fonts amb que s'abastien els aiguaders, que emmagatzemaven i comercialitzaven l'aigua de la zona, tasca que es va convertir en un ofici tradicional del poble de Serra.

Als voltants naix una planta característica d'aquesta zona, el llentiscle. D'aroma semblant al del pi, té una llarga tradició medicinal i comercial que es remunta a les civilitzacions clàssiques. La resina, obtinguda a partir d'inocions practicades en la cort de l'arbust, s'utilitza en la fabricació de certs vermells i laques. De les 500 herbes classificades com a medicinals, a Serra en trobem 175 espècies diferents.

El Ventisquer és un pou de pedra que utilitzaven antigament els cartoixans per comerciar amb la neu. Es de planta quasi circular amb 20 m de diàmetre, manca d'obertura, coberta, i tampoc no té pou excavat. La seua capacitat estimada és d'uns 1.100 metres cúbics.

3

ruta circular EL SIERRO

GENERALITAT VALENCIANA
DEPARTAMENT D'ECOLOGIA, AIGÜES I BIODIVERSITAT

Accés al sender

En eixir per la carretera de Torres-Torres, uns metres després apareix una pista a l'esquerra que va cap a Barraix-Garbí i dona inici a aquesta ruta.

Descripció

Aquest trajecte té una opció senderista, amb un itinerari molt bonic, que comença uns 400 m després d'iniciar el recorregut, en el primer encreuament que trobem, on ix una pista a l'esquerra.

Pista que 2 km. després es converteix en senda i ascendeix al mont El Sierro entre pins i vegetació. Si tornem a la primera opció, en l'encreuament continuem recte per una pista prou transitada fins a arribar a un altre encreuament, des del qual ix una altra a l'esquerra i que en 1 km arriba al cim de la muntanya.

El mont El Sierro està situat a 742 m d'altura. Té forma de pic un poc arrodonit que es distingeix des de tots els seus costats. En el cim hi ha una creu, fins fa poc il·luminada a la nit, des d'on es contempla tota la cadena muntanyosa de la Serra Calderona. A més a més té un xicotet refugi. Se li coneix també amb el nom de l'Oronet.

Informació tècnica

Distància: 6,2 km
Temps aproximat: 1h 40m
Dificultat: Mitjana - Baixa
Desnivell: 247 m (490-737)

Curiositats

Les **pinedes** constitueixen el paisatge més característic d'aquesta zona. El pi en els primers fases de creixement requereix gran quantitat de llum, per la qual cosa abunda més en àrees obertes. S'usa, sobretot, per a repoblar les zones deforestades després dels incendis, gràcies al ràpid creixement. Entre les diferents classes de pins existents, en aquesta zona predomina el pi pinaster, el pi blanc i el pi pinyoner.

Pel que fa a la fauna del lloc cal destacar rapaços com l'esperver i l'astor. En els espais oberts compleja el mussol xic, l'àguila marcenca, l'àguila calçada i fenganyapastors gris. També hi ha mamífers com la guineu, el senglar, la mostela, l'esquiol, la geneta, la fagina i el teó.

L'**esperver** és un au rapaç de xicotet tamany, d'ales arrodonides i cua llarga. Habita en les zones forestals de pins jòvens, alternades amb zones agrícoles i pobles. Nidifica habitualment sobre els arbres.

L'**astor** és un au rapaç de tamany mitjà, d'ales amples i cua llarga. També nidifica habitualment sobre els arbres.

El **mussol xic** és un au de tamany mitjà que es confon pel color i el tamany amb mussol emigrant, encara que aquest últim és un poc més gruixut. Té dos plomalls als costats que pareixen les seues orelles, però les verdaderes estan ocultes entre les plomes.

4

ruta PLÀ DE LES LLORES

Accés al sender

Parteix aquesta ruta de la carretera en direcció Torres-Torres, des de la qual ens desviem a la dreta per la pista en direcció Barraix-Garbí. A 2 km, uns 200 m abans d'un restaurant tancat, ix un camí en ascens a la dreta, no apte per a vehicles.

Descripció

S'inicia la ruta a peu de carretera, des d'on ix un tallafoc que ascendeix fins a un refugi que abans era utilitzat per excursionistes. Des d'ací un camí a la dreta ens porta al mirador del Vízcaíno, des del qual es contempla tota la vall del Túria.

La vegetació que podem trobar en aquesta ruta està formada per ginebre, lentiscle, coscol, arç negre i romer, entre altres, acompanyada pel pi blanc.

Els materials geològics pertanyen a l'Era secundària, entre els quals predominen les calcàries i dolomies.

Informació tècnica

Distància: 0,8 km
Temps aproximat: 15 m
Dificultat: Baja
Desnivell: 62 m (540-602)

Curiositats

El ginebre. Arbust de forma redona que generalment té de 2 a 4 metres, encara que pot arribar fins als 10 metres. Amb una lisa corla de color terròs-rogenç, és de creixement lent. Les baies són conegudes perquè donen a la ginebra un sabor particular, aportant un gust dolç i aromàtic.

La moixa és un vegetal amb forma de gespa que creix tant en terra, com en roques i troncs. Necessita un hàbitat humit, per la qual cosa la seua aparició marca sempre la direcció més freda, el nord. La seua troballa és un dels senyals que poden servir per a orientar-nos en el muntanya.

El margalló és l'única palmera de l'Europa continental. Es una planta generalment baixa, de tronc fibrós. La part subterrània del tronc és comestible, de color blanc i textura esponjosa, té un sabor ensucrat. Des dels temps més remots, l'home ha utilitzat el margalló per a fabricar graneres, cabassos o barets. A partir de mitjan S.XIX, quan es va industrialitzar l'artesania del teixit, va augmentar considerablement la demanda d'aquesta planta.

El lentiscle és un arbust perenne. Les flors femenines són de color verd groguenc i les masculines, roig fosc, són més xicotetes. El fruit és una bala xicoteta de color roig que es torna negra en el procés de maduració. La resina, utilitzada per a assaonar pells, s'usa hui en la fabricació de certs vernissos i laques.

5

ruta circular FONT DE L'OMBRIA CASTELL

Accés al sender

La ruta comença en la carretera a Torres-Torres I, després de passar la font de Sant Josep i l'inici de la ruta a Rebalsadors, apareix un camí a la dreta que condueix cap a la font de l'Ombria i cap al Castell.

Descripció

El camí comença entre cases, discorre deuant als costats les desviacions d'altres camins i s'endinsa en una ombria pinada, que després d'1,5 km arriba a la font de l'Ombria.

Des d'ací continua la pista, trobant diverses desviacions a dreta i esquerra, fins a arribar a l'esplanada que es troba just davall del Castell.

Des de l'esplanada una xicoteta senda ens porta al Castell.

La ruta, ja en direcció a Serra, prossegueix per pista i desceixe fins a un encreuament.

En aquest prenem la pista de la dreta, que en 2 km de marxa arriba al pont pel qual s'accedeix a Serra.

Informació tècnica

Distància: 6 km
Temps aproximat: 1h 30m
Dificultat: Mitjana - Baixa
Desnivell: 236 m (400-536)

Curiositats

La font de l'Ombria, es troba a 440 m sobre el nivell del mar.

Antigament era una font procu cabalosa, per la qual cosa abastia al poble de Serra. L'aigua s'aprofitava fins a extrems tals que es va convertir en un mitjà de manteniment per a nombroses famílies del poble, que l'emmagatzemaven i després venien. La seua popularitat va ser tal que es va convertir en un dels oficis tradicionals del poble, els anomenats aiguaders. L'aigua de la font de l'Ombria conté propietats medicinals per a les malalties estomacals i la diabetis.

El Castell de Serra data del S.VIII, amb una arquitectura medieval d'estil islàmic. Pertanyia al sistema defensiu del nord de València, junt amb el d'Olocou i Nàguera, hui desaparegut. Es troba a 536 m d'altitud, per la qual cosa des d'ací s'albira tot el litoral valencià, amb el golf de València el sud-est i l'horta al sud. Es troba en una posició estratègica, en estar situat en un dels passos naturals de la Serra Calderona i ser una guarda perfecta del pas d'Alcalá, per la qual cosa va arribar a tindre una vital importància per a la defensa i vigilància de la zona.

En 1084 va servir d'alberg al capità del Cid, Alvar Fañez, i al rei musulmà Yahia, qui pretenia el regne de València. Hi ha referències que més tard va ser conquistat per El Cid després de la presa d'Olocou.

6

ruta circular LA GORRISA

Accés al sender

Per a iniciar aquesta ruta, pugem a la part alta del nucli urbà de Serra i pel carrer de La Pobleta arribem a l'edifici Yolanda. Ací podem anar a l'esquerra, on comença la ruta senderista que passa per la font de Deula, i que s'uneix a l'opció de la dreta que discorre per pista.

Descripció

La ruta de la dreta comença en una carretera asfaltada que després de pocs metres ens porta a una pista que ix a l'esquerra.

Es passa primer per la Pedra de Malpàs i després d'un recorregut d'1,5 km arribem al tossal de l'Espartal. Ací tenim diverses opcions per a visitar altres llocs.

A la dreta comença el camí de les Coves, des del qual ix la senda que puja al mirador de Rebaladors.

A l'esquerra una senda es dirigeix a l'alt de La Gorrissa. La nostra ruta continua de front cap a la font de Potrillos. Una vegada passada aquesta, la pista rodeja la muntanya per dirigir-se cap a Serra, deixant darrere altres pistes que trobem a la dreta.

En aquest recorregut podem veure nombrosos fòssils. És un punt geodèsic de tercer ordre, en el qual abunden les calcàries

Informació tècnica

Distància: 7 km
Temps aproximat: 3h
Dificultat: Mitjana - Baixa
Desnivell: 100 m

Curiositats

L'aigua de la font de Deula brota entre les muntanyes i forma precioses cascades, més cabaloses en èpoques de puja.

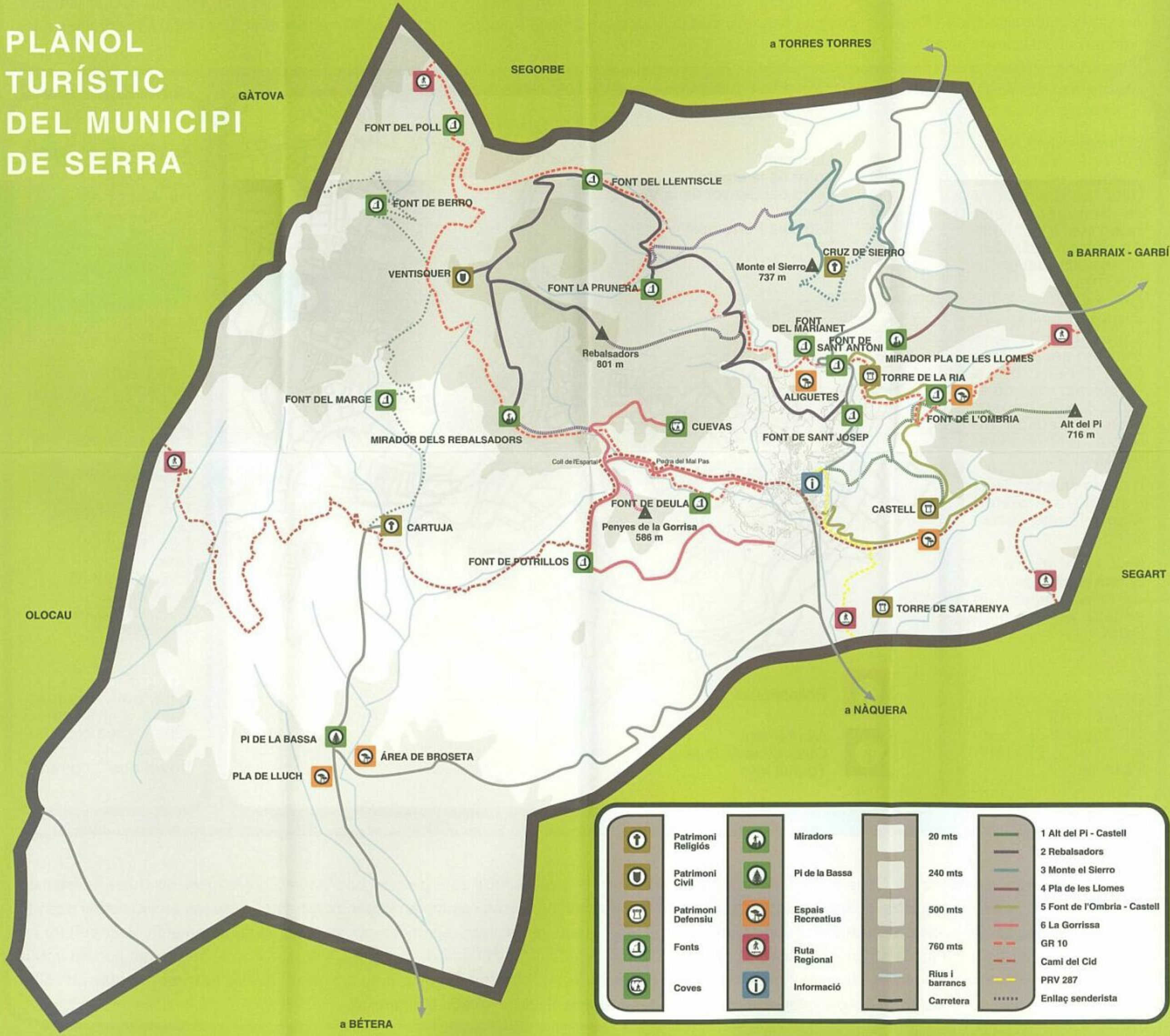
La font de Potrillos és una altra de les nombroses fonts que podem trobar en el terme. Des d'aquest singular paratge es divideix la vall de Lulien, a Porta-Coeli.

La Pedra de Malpàs deu el seu nom al fet de que aquesta enorme roca es va desprendre de la muntanya i va caure al mig de l'antic camí, implicant el pas. Al construir l'actual pista forestal la pedra va quedar en la marge esquerra.

Les dos plantes silvestres més populars de les zones valencianes de muntanya, pels seus múltiples usos, han sigut l'espart i el marjaló. D'aquestes plantes, es feien de manera artesanal objectes com ara graneres, barrets, cistelles, etc. Aquesta activitat va ser una ajuda important per als llauradors de les zones de secà muntanyoses com Serra. Amb l'espert es feien de manera especialment útils per a treballar el camp amb els animals de càrrega, com són albardes, ropones, cabeçades, aducells, esquelers, llaços i sobrecarregues.

De les vores d'aquesta planta ixen dos fils que s'arrenquen quan la planta està verda, una vegada trenats o teixits són la bases dels aparells de l'espert. Quan estan trenats s'anomenen formizos i teixits formen pletas.

PLÀNOL TURÍSTIC DEL MUNICIPI DE SERRA

	Patrimoni Religios		Miradors		20 mts		1 Alt del Pi - Castell
	Patrimoni Civil		Pi de la Bassa		240 mts		2 Rebalsadors
	Patrimoni Defensiu		Espais Recreatius		500 mts		3 Monte el Sierro
	Fonts		Ruta Regional		760 mts		4 Pla de les Llomes
	Coves		Informació		Rius i barrancs		5 Font de l'Ombria - Castell
					Carretera		6 La Gorrissa
							GR 10
							Cami del Cid
							PRV 287
							Enllaç senderista